

ΓΝΩΜΗ

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ
ΒΕΤΤΑ

Ο ιός και η οικονομία

Μπορεί η εξάπλωση του ιού COVID-19 να εκτροχιάσει την ελληνική οικονομία; Η επέκταση του προβλήματος διεθνώς και η εξήνσή του στη γειτονιά μας αναμένεται να επηρεάσει την οικονομία με διάφορους τρόπους στους επόμενους μήνες. Η τελική επίπτωση στη μεγέθυνσή της, στο εμπορικό ισοζύγιο, και στα δημοσιονομικά μεγέθη θα εξαρτηθεί, πέρα από τη διεθνή δυναμική, και από τις επιλογές πολιτικής στη χώρα. Αλλά δεν αναμένεται να είναι μικρή ή τάξης δεκαδικών ψηφίων.

Η μεγέθυνση της οικονομίας βραχυχρόνια όσο και η στροφή του αναπτυξιακού υποδείγματος μεσοπρόθεσμα προϋποθέτουν θετική επίδραση από το εξωτερικό, μέσω αύξησης εξαγωγών και προσέλκυσης επενδύσεων. Η επιβράδυνση της οικονομίας κύριων εμπορικών εταίρων θα επηρεάσει δυσμενώς το εμπορικό ισοζύγιο, καθιστώντας αμφίβολη την επιτάχυνση της μεγέθυνσης που αναμενόταν στο τρέχον έτος. Ενδεικτικά, η Ιταλία αποτελεί κεντρικό προορισμό για εξαγωγές ελληνικών αγαθών και η επέκταση του προβλήματος εκεί όπως και σε άλλες μεγάλες οικονομίες της Ευρώπης δεν θα είναι χωρίς συνέπειες.

Το πρόβλημα αναμένεται εντονότερο στις υπηρεσίες. Η ναυτιλία αντιμετωπίζει ήδη μεγάλη μείωση ζήτησης και ναύλων. Ο τουρισμός αποτέλεσε την τελευταία πενταετία την κύρια δίοδο με την οποία η θετική πορεία της διεθνούς οικονομίας ευνόησε και την ελληνική. Όμως, πλέον η διάθεση για οποιαδήποτε ταξίδια θα είναι υποτονική, τουλάχιστον κατά τις επόμενες εβδομάδες. Το πόσο γρήγορα θα υπάρξει σταθεροποίηση είναι ιδιαίτερα κρίσιμος παράγοντας. Επέκταση πέρα από τον Απρίλιο θα επιβαρύνει το σύνολο της θερινής περιόδου, εφόσον θα απομένει μόνο ένα πολύ στενό περιθώριο.

Κεντρικό ζήτημα για τη χώρα θα είναι βέβαια τα μέτρα περιορισμού της εξάπλωσης του ιού και αντιμετώπισής της. Με τα σημερινά δεδομένα, αναμένεται έξαρση του υγειονομικού προβλήματος στις επόμενες εβδομάδες, πριν υπάρξει άμβλυση. Ακόμη και αν ο ιός δεν έχει σοβαρή επίπτωση στην πλειονότητα όσων νοσούν, για ορισμένους αυτή θα είναι βαριά. Η προετοιμασία του συστήματος υγείας απαιτεί λοιπόν, εκτός από σχέδιο, σημαντικούς υλικούς και ανθρώπινους πόρους, ιδίως σε μια χώρα με ανεπαρκή πρωτοβάθμια περίθαλψη. Αν η αναστολή λειτουργίας εκπαιδευτικών μονάδων είναι εκτεταμένη, θα σημαίνει την ανάγκη για διδακτικές υπηρεσίες από απόσταση και στήριξη νοικοκυριών με παιδιά. Εργαζόμενοι που θα νοσήσουν θα πρέπει να αποζημιωθούν και επιχειρήσεις θα αντιμετωπίσουν δυσχέρειες στην παραγωγή τους. Συνολικά, δεν μπορεί να υποτιμηθεί η επίδραση της υγειονομικής κρίσης στα δημόσια οικονομικά. Αντίθετα, η στενή παρακολούθηση εσόδων και δαπανών κατά τους επόμενους μήνες θα είναι κρίσιμη.

Η σημερινή συγκυρία υπενθυμίζει, μέσω της υγειονομικής κρίσης, των γεωπολιτικών και μεταναστευτικών πιέσεων και της επιβράδυνσης της παγκόσμιας οικονομίας, πως μια χώρα που δεν επιτρέπεται να διακινδυνεύσει επιστροφή στην κρίση χρηματοδότησης και αναζήτη μονοπάτι διατηρήσιμης ανάπτυξης, οφείλει πέρα από τα απαραίτητα παροδικά μέτρα πολιτικής, να προχωρά συστηματικά στην ενίσχυση της παραγωγικής της βάσης και της θεσμικής της λειτουργίας. Αλλιώς, η ευημερία της θα εξαρτάται κρίσιμα, και πολύ περισσότερο από όσο θα της αναλογούσε, από τις εξωτερικές συνθήκες οι οποίες δεν θα είναι πάντα ευνοϊκές.

Ο Νίκος Βέττας είναι γενικός διευθυντής του IOBE και καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών